

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 860/2023
12.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Васић, адвокат из ..., против туженог Јавног комуналног предузећа „Београдски водовод и канализација“ Београд, чији је пуномоћник Дејан Недић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3633/21 од 10.05.2022. године, у седници већа одржаној 12.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3633/21 од 10.05.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2248/18 од 23.03.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе истакнуто у поднеску од 19.04.2019. године. Ставовима од другог до шеснаестог изреке, утврђено је да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова закључени између парничних странака почев од уговора закљученог дана 01.01.2014. године, па редом, закључно са уговором закљученим дана 27.04.2018. године. Ставом седамнаестим изреке, утврђено је да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог ради обављања послова „радник на одржавању водоводне мреже – ...“ почев од 01.01.2014. године, што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом осамнаестим изреке, утврђено је да је тужиоцу незаконито престао радни однос на неодређено време, ради обављања послова „радник на одржавању водоводне мреже – ...“ код туженог дана 11.08.2018. године, истеком периода на који је био закључен ништав уговор о обављању привремених и повремених послова, заведен код туженог под бројем .. дана 27.04.2018. године, што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом деветнаестим изреке, тужени је обавезан да тужиоца у року од осам дана врати на рад. Ставом двадесетим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу надокнади парничне трошкове у износу од 1.377.000,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3633/21 од 10.05.2022. године, жалба тужбеног је одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена у ставовима од другог до двадесетог изреке. Одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је благовремено поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 441. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, о којој ревизијски суд води рачуна по службеној дужности, а тужени наводима ревизије не конкретизује друге повреде одредаба поступка које су предвиђене као ревизијски разлог по члану 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, као извршилац посла је са туженим, као наручиоцем посла, закључио спорне уговоре о обављању привремених и повремених послова, на основу којих је непрекидно био радно ангажован од 01.01.2014. године до 31.08.2018. године, када је истекао период за који је био закључен последњи уговор од 27.04.2018. године. Тужилац је све време обављао послове ..., који су општим актом туженог систематизовани као радно место. Решења о годишњем одмору није добијао у спорном периоду, али је годишњи одмор фактички користио 10 – 15 дана у току године. Након истека рока по последње закљученом уговору, тужени је саопштио тужиоцу да уговор више неће бити продужаван.

Пошто је тужилац у описаним околностима више од четири године, без прекида, био радно ангажован код туженог, нижестепени судови налазе да основаност постављеног тужбеног захтева произилази из одредби чланова 32, 37. и 197. став 1. Закона о раду, те чланова 66. и 103. Закона о облигационим односима. Уговори о привременим и повременим пословима су по овим одредбама специфични уговори радног ангажовања ван радног односа, а суштина њиховог предмета је да послови ради чијег се обављања закључују не трају дуже од 120 радних дана у календарској години. Послови које је тужилац континуирано обављао систематизовани су као радно место по општем акту туженог, по својој садржини и опису не могу се уподобити са привременим и повременим пословима из члана 197. Закона о раду, па пошто је чланом 13. Закона о облигационим односима забрањено вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато, уговори су по члану 103. тог закона, ништави. Норма члана 197. Закона о раду је императивног карактера и циљ јој је да се спречи злоупотреба јаче уговорне стране у облигационом односу, овде туженог који је са тужиоцем закључивао уговоре о привременим и повременим пословима. Ступањем на рад дана 01.01.2014. године тужилац је засновао радни однос на неодређено време, а без утицаја на спорни однос је забрана запошљавања нових лица по члану 27е став 34. Закона о буџетском систему која је уведена и била у примени од 01.03.2014. године.

Становиште нижестепених судова је правилно, па су по оцени Врховног касационог суда сви наводи ревизије неосновани.

Садржином постављеног тужбеног захтева, тужилац остварује права по основу радног ангажовања у временском периоду дужем од четири године, захтевајући да се његов радни статус усклади са императивним одредбама Закона о раду. Доношењем побијане пресуде, санкционисана је утврђена злоупотреба права од стране туженог, као јаче уговорне стране која је одређивала услове радног ангажовања.

Супротно ревизијским наводима, правну природу уговора не одређује његов назив, већ садржина правног односа који је њиме заснован, а врста послова које је тужилац обављао и дужина њиховог континуираног трајања, несумњиво упућују на закључак да се читав период има посматрати као један уговор о раду на неодређено време. Стога је правилно наложена реинтеграција тужиоца у радни однос. Злоупотреба права по члану 13. Закона о облигационим односима забрањена је и суд јој је правилно пружио правну заштиту.

Правилно је побијаном пресудом одлучено и о парничним трошковима на основу чланова 165. став 1, 153. и 154. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу одредби чланова 414. став 1, 165. став 1 и 154. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**